

JAARVERSLAG
2021

Rekenkamercommissie A2
Karin van den Berg, Coen Cransveld,
Trude Rietveld

1. Introductie jaarverslag

“De rekenkamer stelt elk jaar vóór 1 april een verslag op van haar werkzaamheden over het voorgaande jaar” Gemeentewet, artikel 185, lid 3; voor zowel rekenkamer als rekenkamerfunctie.

In lijn met de Gemeentewet legt de rekenkamercommissie in dit jaarverslag verantwoording af over haar werkzaamheden in het jaar 2020: welke activiteiten zijn uitgevoerd, wat heeft zij daarmee bereikt en wat waren hiervan inzet en kosten? Deze informatie is bedoeld voor de raad, het college en andere geïnteresseerden, zoals inwoners en maatschappelijke organisaties.

Dit jaarverslag is een terugblik ter verantwoording, maar geen inhoudelijke samenvattingen van onderzoeken. Opzetten, uitkomsten en presentaties van onderzoek zijn te vinden via de website van de gemeenten.

2. Onderzoeksactiviteiten en resultaten

1. Bijna afgerond onderzoek voor alle drie de gemeenten: Wet openbaarheid bestuur

De rekenkamercommissie Heeze-Leende heeft meegedaan aan het Nederlandse Vereniging voor Rekenkamers en Rekenkamercommissies (NVRK) DoeMee-onderzoek 2021. In totaal deden 93 rekenkamers en rekenkamercommissies op initiatief en onder leiding van de (NVRK) onderzoek naar De praktijk van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob).

De Wob bestaat ruim veertig jaar en met de komst van de opvolger van de Wob, de Wet open overheid (Woo), die op 1 mei 2022 in werking treedt, was het een goed moment om de balans op te maken. Een onderzoeksteam van Pro Facto heeft het onderzoek tussen medio april tot 1 december 2021 uitgevoerd. Aan het onderzoek namen acht provinciale rekenkamers, de rekenkamercommissies van twee waterschappen en 83 gemeentelijke rekenkamer(commissie)s deel. Zowel Cranendock, Heeze-Leende als Valkenswaard hebben deelgenomen.

De centrale onderzoeksvraag van het onderzoek luidt:

Hoe geven de decentrale overheden vorm aan de afhandeling van Wob-verzoeken, in hoeverre gebeurt dit rechtmatig, hoe wordt hierover verantwoording afgelegd, hoe is actieve openbaarmaking geregeld en hoe verhoudt zich dat tot de eisen die de Wet open overheid straks gaat stellen?

In december 2021 heeft het ambtelijk wederhoor plaatsgevonden. Het bestuurlijk wederhoor is in februari aan de colleges aangeboden. Naar verwachting wordt in april 2022 de rapportage aan de raden aangeboden.

2. Bijna afgerond onderzoek gemeenten Cranendonck: privatisering Zuiderpoort

Het Zuiderpoortcomplex is een multifunctioneel sportcomplex met (wedstrijd)zwembad, turn- en sporthal en een horecavoorziening. Eind december 2017 behandelde de raad de privatisering van het Zuiderpoortcomplex en werd besloten tot privatisering, uitbesteden van de exploitatie. Ruim drie jaar na verzelfstandiging wilde de rekenkamercommissie de balans opmaken. Hoe is het gegaan de afgelopen jaren? Welke lessen zijn te leren? Hoe staat het complex ervoor? Wat zijn kansen en risico's voor de toekomst?

De centrale vraag van het onderzoek luidt:

“De Rekenkamercommissie van Cranendonck wil graag weten of uitvoering gegeven is aan het besluit van de gemeenteraad om te privatiseren conform het gekozen scenario en of daarbij de belangen van de gemeente, de medewerkers, gebruikers van het complex en burgers goed behartigd zijn. Dit onderzoek beoogt daarmee de uiteindelijke kwaliteit van de Zuiderpoort na privatisering te beoordelen op deze onderdelen.”

Eind 2021 heeft het ambtelijke wederhoor plaatsgevonden. Het rapport is begin 2022 voor bestuurlijk wederhoor aangeboden en wordt naar verwachting in april aan de raad aangeboden.

3. Afgerond onderzoek naar de kaderstellende rol van de raad in Heeze- Leende

De Rekenkamercommissie is in 2020 gestart met het onderzoek hoe de gemeenteraad van Heeze-Leende de kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende rol uitvoert. *Het doel van het onderzoek was om vast te stellen of de gemeenteraad optimaal gebruikmaakt van de mogelijkheden om de rollen goed uit te voeren en welke mogelijkheden nog beter kunnen worden benut en wat daar voor nodig is.* Om het onderzoek concreet te maken, wordt de totstandkoming van de nota sociaal domein als onderwerp gekozen.

Met het onderzoek naar de kaderstellende en controlerende rol van de raad heeft de rekenkamercommissie geconstateerd dat de raad van Heeze-Leende goed in staat is vooral de kaderstellende rol op te pakken. Ook is er ruimte voor verbetering zoals het beter oppakken van de controlerende rol, het debat in de raad te verbeteren en de informatievoorziening te verbeteren. Hiervoor geeft de rekenkamercommissie een aantal aanbevelingen.

- Overweeg deze initiërende en proactieve manier van werken ook bij volgende beleidsnota's.
- Besteed meer tijd aan de controlerende rol.
- Bespreek de verwachtingen bij de kaderstelling: gaat het om de brede programma-overstijgende kaders, of gaat het om meer specifieke kaders die betrekking hebben op programmaonderdelen? Zorg ervoor dat alle raadsleden goed bekend zijn met wat de diverse rollen inhouden en hoe zij deze het beste kunnen vervullen. Zorg, zeker voor nieuwe raadsleden, voor training en maak gebruik van intervisie en de kennis van uw griffier.
- Ga samen met het college op zoek naar mogelijkheden om de kwaliteit van de informatievoorziening te verbeteren:
- Creëer meer duidelijkheid omtrent de positie van de werkgroepen, de momenten waarop zij ingezet worden en hoe de (kaderstellende) gesprekken in de werkgroepen zich verhouden tot de uiteindelijke besluitvorming in de gemeenteraad. Leg de taken, rol, positie, verslaglegging e.d. van de werkgroepen vast in verordeningen.
- Werk actief aan het verhogen van de kwaliteit van het (onderlinge) debat in de raad; een debat is meer dan het uitwisselen van standpunten, ga in op elkaars argumenten, erken dat er soms grote politiek-bestuurlijke en beleidsinhoudelijke tegenstellingen zijn, maak daar juist gebruik van om het beleid aan te scherpen.

4. Afgerond onderzoek Quick Scan dorpshuizen Heeze-Leende

De exploitatie en toekomst van de multifunctionele accommodaties – oftewel de dorpshuizen – staan in de A2-gemeenten net als elders in Brabant volop in de belangstelling. Er zijn vaak zorgen over de financiële situatie, zorgen over de inzet van vrijwilligers en de vergrijzing van zowel publiek als gebruikers, maar er zijn ook veel activiteiten en er is veelal de wens om de dorpshuizen nog meer het centrale gezicht en de huiskamer van het dorp te laten zijn. Heeze-Leende kent drie dorpshuizen, in Leende, Sterksel en Heeze.

De rekenkamercommissie van Heeze-Leende heeft een quick scan laten uitvoeren, met als doel: *Inzicht of het functioneren en de exploitatie van de drie dorpshuizen loopt conform afspraken en in kaart te brengen of er in de nabije toekomst zaken zijn die tot problemen voor de dorpshuizen en/of de gemeente kunnen leiden.*

Veel gaat goed in de dorpshuizen, maar ze bevinden zich in een aantal opzichten ook in een kwetsbare situatie. Corona ondergraaft de exploitatie en tast de financiële reserves aan. Alle drie de dorpshuizen kennen momenteel een negatieve exploitatie en een niet sluitende begroting. Het is de vraag of de dorpshuizen zich met de huidige afspraken maximaal kunnen ontplooiën. Zowel in het accommodatiebeleid als door de besturen van de dorpshuizen wordt geconstateerd dat het bestuur op enige afstand moet kunnen opereren. Dat is nu in wisselende mate het geval, de dagelijkse bedrijfsvoering vraagt veel aandacht. De beoogde samenwerking tussen de dorpshuizen als het gaat om de bedrijfsvoering - bedoeld om de werkorganisaties van de dorpshuizen te professionaliseren en kwetsbaarheid terug te dringen - is nog niet goed van de grond gekomen. En er is nog geen goed beeld van wat de professionalisering van de dorpshuizen inhoudt en wat dat betekent voor de rol van het bestuur van de dorpshuizen.

Corona is een risico voor de dorpshuizen. Een tweede risico op de korte termijn zijn de moeizame opstartfase en financiën van De Schammert. Het zal enige tijd kosten om tot een stabiele situatie te komen. Op de langere termijn zijn er de bedreigingen die ook door de gemeente in de analyse voor het accommodatiebeleid worden geschetst: de vergrijzing onder gebruikers en vrijwilligers, afnemende animo voor vrijwilligerswerk, een complexer wordende bedrijfsvoering vanwege meer activiteiten en hogere ambities en verwachtingen - met name als het gaat om de maatschappelijke rol van de dorpshuizen, maar ook als het gaat om de exploitatie en de meer commerciële insteek die daarvoor nodig is, met meer eisen aan zaken als veiligheid en beheer.

De aanbevelingen richten zich op samenwerking, professionalisering en positionering van de besturen. Dit past ook in de uitvoering van het accommodatiebeleid, dat in 2021 is vastgesteld. De gesprekken zijn al gestart. De rapportage is begin 2022 aan de raad aangeboden.

5. Bijna afgerond onderzoek naar MFA De Hofnar

De rekenkamercommissie Valkenswaard heeft op basis van gesprekken met de gemeenteraad gekozen om onderzoek te doen naar MFA De Hofnar te Valkenswaard. De Hofnar huisvest naast een theater en de muziekschool ook de plaatselijke bibliotheek en andere pandgebruikers. De gemeenteraad heeft met name vragen over de financieringsstromen en de exploitatiekosten ten laste van de gemeente. Het centrum De Hofnar vervult een belangrijke functie in de gemeenschap, maar er bestaat onvoldoende inzicht in de kosten voor de gemeente, de exploitatie en het medegebruik door andere gebruikers. De rekenkamercommissie heeft daarom een onderzoek uitgevoerd naar deze financiële stromen.

Doelstelling van het onderzoek is

De gemeenteraad inzicht geven in de financiële stromen van de gemeente en de exploitatie en het beheer van MFA De Hofnar en aanbevelingen te geven over de toekomstbestendigheid.

Het onderzoek bestond uit documentenonderzoek, analyses van de vastgoedexploitatie en financiën en interviews. Het onderzoek werd uitgevoerd in de maanden oktober tot en met december 2021. De nota van bevindingen is begin 2022 aangeboden voor ambtelijk wederhoor. De rapportage zal na de gemeenteraadsverkiezing aan de nieuwe raad worden aangeboden.

3. Andere activiteiten en resultaten

Communicatie

De rekenkamercommissie vindt het belangrijk om relevant onderzoek uit te voeren en haar vragen en (tussen)resultaten te delen met raad en andere betrokkenen. Activiteiten voor versterking van deze interactie waren in 2021:

- Nieuwsbrieven: er zijn 4 nieuwsbrieven verschenen
- Toelichting van diverse onderzoeken in de raden
- Aanwezigheid bij raadsvergaderingen (vanwege corona bij de streaming)

Op de raadsites is ook informatie over de rekenkamercommissie te vinden.

Samenwerking regionaal/landelijk

De leden hebben een aantal informatieve bijeenkomsten van de NVRR over rekenkamerwerk en onderzoek gevolgd. De rekenkamercommissie heeft geregeld contact met rekenkamercommissies in de regio, om te sparren over het mogelijk samen optrekken in bepaalde onderzoeksonderwerpen. Die lijnen zijn kort.

4 De rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie levert een bijdrage aan het verbeteren van de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid. Dit doet zij door gericht onderzoek te doen en praktische adviezen te geven. Ook gemeenschappelijke regelingen en instellingen waarvan de activiteiten geheel of in belangrijke mate door de gemeente worden bekostigd, worden hiertoe gerekend.

De Rekenkamercommissie bestond tot en met 31 december 2021 uit drie externe leden:

- mevrouw drs. Karin van den Berg, voorzitter
- de heer drs. Coen Cransveld MBA. lid
- mevrouw drs. Trude Rietveld. lid

De Rekenkamercommissie beschikt over een budget bedoeld voor onderzoek, voor de vergoedingen van de leden van de Rekenkamercommissie en voor de door leden en derden uitgevoerde onderzoekswerkzaamheden.

Voor meer achtergrondinformatie, zoals de doelstelling van de Rekenkamercommissie, de verordening en het reglement van orde wordt verwezen naar de website van de gemeenten.

5. Financieel overzicht

Budget rekenkamercommissie	Begroot	Werkelijk
Cranendonck	€ 23.516	€ 21.783
Heeze Leende	€ 22.373	€ 22.490
Valkenswaard	€ 35.000	€ 13.862*

- *Vanwege doorlooptijd onderzoek naar 2022*